

Ca l'Arnau-Can Mateu

Cabrera de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Clos de Ca l'Arnau-Can Mateu
Alçada: 90

Coordenades:

Latitud: 41.52635
Longitud: 2.39224
UTM Est (X): 449295
UTM Nord (Y): 4597368

Classificació

Número de fitxa 08029 - 73
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Ibèric Romà
Segle II-I aC
Estat de conservació Bo
Protecció Legal i física
Observacions protecció: POUM-74.
Número inventari CCAA 11904
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Cabrera de Mar
Autoria de la fitxa Marc Guàrdia i Llorens
Data de registre de la fitxa: dt., 10/05/2016 - 02:00

Descripció

Jaciment que de fet correspon a dos jaciments superposats: un assentament d'època republicana, amb un conjunt termal, i un centre terrissaire de fabricació d'àmfores vinàries que té una extensió de poc més de 1.000 m².

L'establiment d'època republicana (les termes), tenen una superfície d'uns 450 m². La seva construcció data del s. II aC i foren utilitzades fins el s. I aC. Aquesta antiga cronologia i l'estat de conservació de l'edifici fan de Ca l'Arnau un complex arqueològic excepcional i amb molts pocs paral·lels. L'edifici original constava només de les tres sales essencials (apoditerium, tepidarium i caldarium), les quals presenten uns trets constructius similars i un paviment comú. A aquests espais s'hi afegí més tard un laconicum i una sala en el cantó sud, d'ús indeterminat. En la construcció de les parets no es va utilitzar morter, el qual pel contrari, fou fonamental en la construcció dels revestiments hidràulics, els paviments, els hipocaustes i sobretot, els sostres. Els sostres corresponents als dos àmbits que disposen de calefacció estaven construïts amb una tècnica basada en la utilització d'elements ceràmics coneguts amb el nom de tubuli afusats. Les peces s'inserien unes dins de les altres i s'ensamblaven per grups mitjançant varetes de ferro, que es recobrien amb morter.

La troballa de tubs de plom de diversos gruixos, que segurament formaven part del servei d'alimentació d'aigua per a un labrum o de les entrades generals d'aigua d'una sala de banys, permet demostrar el grau de perfeccionament tècnic que s'havia aconseguit en aquestes instal·lacions.

L'aspecte general exterior del complex termal devia de ser imponent, destacant els dos sostres amb superfícies corbes i emblanquinats que reflectirien la llum solar.

El centre productor d'àmfores es componia d'un forn i alguns abocadors d'àmfores en les rodalies. La cronologia global del jaciment és de 175-150 aC a 25 dC.

El forn està situat dins d'un ampli recinte delimitat per dos llargs murs perpendiculars. És de planta rectangular, delimitat pels seus quatre costats per una paret de pedra, que agafa tant el laboratori, que té una superfície útil de 14,5 m², com el praefurnium. Conserva quasi bé tota la graella in situ. Les dimensions totals de l'estructura són d'uns 45 m², a excepció de l'espai de treball situat davant de la porta del praefurnium.

Els treballs d'excavació d'aquest sector han permès documentar que en aquest complex terrissaire es varen produir àmfores de les formes Dressel 1, Laetania 1 i Pascual. A més també es van fabricar materials constructius, ceràmica comuna i vasos de parets fines. La construcció d'aquest forn va amortitzar estructures més antigues, corresponents a l'assentament d'època republicana, com per exemple unes habitacions situades davant la porta del praefurnium i un forn metal·lúrgic situat a l'altre cantó.

La cronologia inicial del complex terrissaire és per ara problemàtica. Durant l'excavació es varen trobar fragments de vores d'àmfora local pertanyents als tipus grecoitàlica i Dressel 1A, de cronologia anterior als tipus Dressel 1 que es troben en els abocadors d'aquesta instal·lació. Datats entre el 2n 1/4 del s. I aC, i el 1r quart del s. I dC, moment en que s'abandona definitivament el centre productor i tot el jaciment.

Pel que fa a l'assentament d'època republicana (sector de Can Mateu), es tracta d'un assentament d'estructura allargada, de nord a sud, que sembla resseguir el traçat que en aquella època tenia la riera, segurament més ampla i ondulada que avui dia. Les estructures d'hàbitat que s'han documentat en aquest sector formen dos grups arquitectònics amb orientacions diferents, que tampoc són coincidents amb l'orientació que presenta el conjunt termal.

Observacions:

Actualment gran part del jaciment resta descobert i a l'espera de ser excavat de manera sistemàtica.

(CONTINUACIÓ DESCRIPCIÓ): L'espai s'organitza a partir d'àmbits o habitacions de planta rectangular, on les parets del cantó oest, són en realitat murs de contenció de terres. En general els murs presenten paraments irregulars i estan construïts amb pedres poc treballades lligades amb fang. Només es va documentar una llar, de planta quadrada, en una de les habitacions, i una possible zona de circulació davant de les dues habitacions millor conservades. S'ha de destacar també la troballa

d'una canalització feta amb la inserció de dues àmfores púniques centre-mediterrànies, que desguassava a la riera.

Història

El complex de Ca l'Arnau-Can Mateu va ser descobert l'any 1997 degut a un projecte d'urbanització de la zona. Li deu el nom a la proximitat del jaciment amb les masies de Can Mateu i Ca l'Arnau. Les troballes prèvies realitzades i la seva possible desaparició motivaren la mobilització per part de la comunitat científico-cultural del Maresme. El dia 22 de setembre es va signar, a Can Martinet, un manifest pels membres de l'Equip de Recerca Arqueològica de Territori. El 12 d'octubre va tenir lloc una taula rodona centrada en la problemàtica de Ca l'Arnau i l'arqueologia a Cabrera de Mar. A partir d'aquí es va constituir una coordinadora oberta i formada pel Grup d'Arqueologia de Cabrera (GAC), la Societat Catalana d'Arqueologia, l'Associació d'Estudis Científics i Culturals (AECC) de Premià de Mar, el Grup d'Història del Casal de Mataró, la Secció d'Arqueologia del Museu de Vilassar de Dalt, el Grup d'Arqueologia de Premià de Dalt (GAPD), el Grup d'Amics de l'Art.

Bibliografia

- MARTIN, A.. "El conjunt arqueològic de Ca l'Arnau (Cabrera de Mar, el Maresme) : un assentament romono-republicà". A: Tribuna d'Arqueologia 1998-1999. Barcelona: Generalitat de Catalunya - Departament de Cultura, 2002.
- MARTÍN, A. (2004): "Intervencions arqueològiques a Ca l'Arnau i Can Mateu (Cabrera de Mar) 1997-1998", Actes de les Jornades d'Arqueologia i Paleontologia, La Garriga, 2001, vol. 2, pàgs. 376-408.
- MARTÍN, A.. "Las termas republicanas de Cabrera de Mar (Maresme, Barcelona)". II Coloquio Internacional de Arqueología de Gijón. Termas romanas en el occidente del imperio. p.157-162.
- MARTÍN, A. (en premsa): "El darrer decenni d'intervencions arqueològiques a l'Ilturo (Cabrera de Mar, Maresme). Novetats i estat actual de la recerca", Tribuna d'Arqueologia 2014-2015.
- ROVIRA, J.M; MARTÍN, A.. "Ca l'Arnau, noves aportacions al procés de romanització de la Laietània". A: Històries de Cabrera. Cabrera de Mar, 1998. p.54-60.

